

MIRŐL ÍRT A DM?

DÉLMAGYARORSZÁG 75 éve
Hat szál gyufa egy napra

A gyufainség nálunk sem ismeretlen fogalom. Vigasztalóul közöljük tehát a következő stockholmi hírt. Az angol kereskedelmi miniszter a gyufagyártás nehézségeire való tekintettel úgy intézkedett, hogy minden felnőtt angol állampolgár naponta nem használhat el többet hat szál gyufánál. A londoni klubok-

ban és szállodákban ezért a fidi-busz-rendszert vezették be, az emberek a kandallónál apró papírdarabkákat gyujtanak meg, ha dohányozni akarnak. Lám-lám, mégis csak jobb nálunk. Ha egyebünk nem is, gyufánk több van, mint az angoloknak. (1918. jan. 7.)

DÉLMAGYARORSZÁG 50 éve
Mesterséges vér

Berlinből jelentik: Németországban szennázciós találmányt tettek közzé, amely korszakalkotó jelentőségű az orvostudományban. Dr. Lampert német orvosprofesszornak sikerült mesterséges vért előállítania, amely rendelkezik a természetes vér legfontosabb tulajdonságaival és mindenekelőtt megvan az a képessége, hogy az oxigént a tüdőkből tovább szállítja a szervekbe. Lampert professzor -

mint közlik - tizenöt saját kísérletével próbálta ki az új szintetikus vért és meggyőződött annak teljes ártatlanságáról. A művér nevű vegyi folyadékot ampullákba töltve vagy száraz formában állítják elő, úgyhogy szállítása igen könnyű és főleg a katonai kórházakban a legelső vonalakban is használhatják. Már sok ezer német katonát mentettek meg segítségével az elvérzéstől. (1943. jan. 7.)

DÉL-MAGYARORSZÁG 25 éve
Közlekedés 2000-ben

A szakintézetek számításai szerint a harmadik évezred elején visszatér a kétszemélyes kocsi. A közlekedést és a forgalom irányítását teljesen automatizálják.

A járműveket tökéletesen védetté teszik eső, hó, fagy ellen, a vegyészek olyan szélvédő üveget hoznak létre, amelyről nyom nélkül csurog le az esőcsepp, nem tapad a por. Tökéletesen

eltűnik a karosszériák rozsdásodásának, korróziójának problémája is.

Az országutak semmiféle kellemetlen meglepetésekkel nem fognak szolgálni. Különleges rugók és lökhárítók fogják a gépet tökéletes vízszintes helyzetben tartani és a zajt is teljesen kiküszöbölik. (1968. jan. 7.)

Üdvözljük a Posta telefontudakozójában dolgozó Hölgyeket és Urakat, és boldog új évet kívánunk.

■ Veszélyes kályha

Halál a fólia mögött

A Csongrád-Bokrosra megessett, két halálos áldozattal járó szén-monoxidmérgezés részleteire térünk vissza. Az idős házaspár (89 éves férfi, 83 éves asszony) éjszaka a tanya udvari melléképületében tért nyugovóra. Az épület mérete 7x3 méter. Az ajtót s ablakokat éjszakára műanyag fóliával légmentesen elzárták. Vegyes tüzelésű (fa + szén) kályhával fűtöttek. A tökéletlen égés folya-

mán szén-monoxid keletkezett - a szemlebizottság észlelése szerint a kályhacső környékén mintegy 20 cm-es felületen a fal kormos volt. A tragédia másnapján a belülről zárt ajtót az elhunyt házaspár leánya és annak élettársa (akik a felső épületben tartózkodtak) betörtte. Valószínűleg a helyiséget feltöltő szén-monoxid okozta az idős házaspár halálát.

Az elsodort biciklis

Öttömös felé, félúton... A kelebiai illetőségű 24 éves K. F. Ruzsáról Öttömös felé haladt, amikor nem követte az út balra ívelését, lehaladt a padkáról és fának ütközött. Agyrázkódást szenvedett. A gépkocsiban keletkezett kár 50 ezer forint.

Az esetnek a kerékpáros lát-

ta kárát. Hódmezővásárhely külterületén, a 47-es főúton Cs. A. I. Szeged, Gém utcai lakos járművével személygépkocsit előzött. Amint visszatért a jobb oldali sávba, az út szélén haladó K. E. hódmezővásárhelyi, Hóvirág utcai kerékpárost elsodorta. A biciklis 8 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett.

Cigánysors a cigánysoron

- Läger ez. Nézzen körül! Sár és mocsok mindenütt. Hát persze, hogy piszkosan mennek az iskolába a gyerekeink - mutat a maszatos, kócos hajú kölykökre K. Z., s hangját felemelve, nagy mozdulatokkal magyaráz a cigánysorsról a dorozsmai cigánysoron.

- Hova tudunk eljárni dolgozni? - kérdez vissza. - Hát hova tudnánk?! - ragadja el már megint az indulat. - Sehol! Lopunk. Csalunk. Hazudunk. Erre kényszerülünk. Az állam kényszeríti rá. Amikor innen, a telepről elindulok, egy órán át gyalogolhatok a dorozsmai templomig, mert csak onnan jár busz befelé, Szegedre. Mikor a városba érek, többször is megállít a rendőr, igazoltat. A magyart persze nem. Csak engem, mert cigány vagyok! A munkahelyen meg szóba se állnak a magamfajtaival. Hát mit tegyek? Kérdem én, mit csináljak? Mit adjak enni a kölykeimnek?

Válaszolni senki se tud. Pedig a dorozsmai cigánysor ilyen „magas rangú” vendéget még nemigen látott. Egy „igazi” országgyűlési képviselő teljes valójában megjelent a cigányok között. Hága Antónia, a szabaddemokraták parlamenti képviselője a kisebbségi ügyek szakértője. A képviselőnő maga is cigány származású. Igaz, népének más törzshez tartozik, mint a telepen tengődő cigányok.

- Elképesztő: ezeket a házakat 1989-ben adták át, de már új korukban is csé-házaknak, azaz csökkent értékű lakásoknak számítottak. Ezt azt jelentette, hogy a lehető legrosszabb minőségű anyagból, szigetelés, vízvezeték, csatornázás, fűtési lehetőség nélkül húzták fel ezt két sor házat a cigányoknak - magyaráz szakszerűen a képviselőnő. A hangján, a mozdulatain látni, azon igyekszik, hogy elnyerje a dorozsmai cigányok bizalmát. Úgy tűnik, számtalanszor egymásba öltötte már ezeket a szavakat, mondatokat. - A Hajdúságban, Szabolcsban még ennél is rosszabb körülményeket találtam. Minél keletebbre megyünk, annál nyomorúságosabb a cigányok helyzete.

A soron az első és a második házból mindent elvittek, ami mozgatható, amivel fűteni lehet. Belül szemét és bűz... A harmadik ház csöpp szobájának ajtaját résnyire nyitják, legalább 8-10 gyerek zsúfolódik ott. Nem eresztenek be.

Fotó: Schmidt Andrea

- Kelet felé nő a nyomor
- „Lakás nekünk? Akkor, ha piros hó esik...”
- Gettó a város peremén?

Amikor továbbmegyünk, egy kicsi lány egy szál bugyija köré valami takarófelét csavarva, meztláb szalad ki az egyetlen kúthoz. Vízet ereszt a kannába. A decemberi hidegben. Óvatosan lépkedünk. Megpróbáljuk kikerülni a jégkérget, a ház melletti betonlapokra pottyantott emberi ürüléket. A házak mentén mindenhol szemét...

- Messzire, az utca végére tették az egyetlen konténert, ami már régen megtelt. Meg aztán ide még a kukás autó se jár. Hát a ház elé dobjuk a szemetet - rándít a vállán a cigányasszony. - Fertőzés, baci-lusok, patkányok. Ez jár nekünk most! Itt mindenki visszastrja a Kádár-rendszert... - jelenti ki, a többiek fejből-lintással fejezik ki egyetértésüket. A ház konyhának ki-nevezett kamrájában, villany-rezsón tyúkhúsleves gőzölög.

- Ez ritkaság. Megkaptam a családi pótlékot. A nagyobbik gyerek is beteg, óvodába se mehet. Kell neki a jó, erős leves - mentegetőzik az asszony. A szobában, bent kicsi a hely. A betonkalitkák hidegek. Dohosak. Penészesek. Füstös szagúak. A verendán álldogálunk.

A szomszédból ide hajtja a kíváncsiság a szép, barna szemű kislányt is. Óvatos kérdéseimre csak a fejével int igent, vagy nemet. Így tudom meg, hogy nővérevel és annak kicsijével él itt. A sógora a Csillagban ül. Hasonló a képzet másoknál is... Az itt élő 16-19 családnak a gyerekek utáni

családi pótlék és a segély jelenti a bevételt. A kiadás pedig sok. Az egyik házban is ott a színes tévé, meg a video, ami előtt a földre tertett újságpapíron trancstrozzák a húst. A férfi lábán divatos, bőr cipő, aminek egykori színe alig látszik a száradt sártól. A szoba egyik ágyán piszkosfehér dunyha alatt piheg egy öregasszony.

- Nem jár ide hivatalos személy! A baptisták is megunták a tértítést. A szegedi vezetők meg ide se merik tolni a képüket. Hogy ott enné meg a ... - torkollik káromkodásba az évek alatt felgyülemlett elkeseredés. A cigányasszony vezetőkeveket, tisztsegeket nem sorol. Számára az IKV egyik ügyintézője az elsőszámú el-lenség, akitől - úgy gondolja - az ő lakásügye is függ, aki szerrinte sárkányként őrzi a szegedi lakásokat a dorozsmai cigányoktól. Mert a cigánysorról, és az ezzel a nyomorúságos hellyel járó sorostól az elrugaskodás egyetlen esélyének a lakást tartják. Maguk a cigányok nem beszélnek a vajda szerepéről, vagy kultúrájuk összetartó erejéről, vagy a cigány önkormányzatok, de még a több mint 130 cigány szervezet érdekvédelmi küldetéséről sem. Lakást akarnak, meg olyan iskolát, ahol az ő purdeik és a magyarok gyerekei között nem tesznek különbséget.

- Majd, ha piros hó esik, akkor kapok lakást - festi föl jövőjét a decemberben is meztlábás, másik sorról érkező,

őszes hajú asszony, aki szerint egy cigány 20-30 ezer forint csúszópénzért vagy önkényes lakásfoglalóként előbb jut szociális lakáshoz, mint az, aki a dorozsmai cigánysoron várja, mikor kerül sorra a névjegyzéken.

- Szociális okból 250 lakást adtak bérbe 1992-ben Szegeden - közli a tényt dr. Szirtesi Zoltán önkormányzati képviselő. - A szociális bérlakásokba azonban egyre kevesebb cigány család költözhet, mert a lakótársak kérésére könnyen kijelentik róluk, „életvitelük nem megfelelő”. A kilakoltatott, mert önkényes lakásfoglalókkal meg nemigen lehet mit kezdeni. A hajléktalanok repülőter mellett otthonában hatvanan férnek el.

- De arról is beszélünk kell, hogy az utóbbi 5-6 évben Szabolcsból Szegedre áramlottak a cigányok a jobb munkalehetőség, a lakáshoz jutás jó esélyei miatt. Legalább annyi cigány települt így le, mint ahányan korábban is itt éltek. Jelenleg körülbelül kétezer cigány él Szegeden - egészíti ki az elhangzottakat dr. Szirtesi Zoltán, dorozsmai orvos, aki régóta a cigányok képviselőjében lép föl.

- Tárgyalásokat kell folytatni. Ez a politikus egyetlen eszköze - mondja Hága Antónia, amikor látogatásának következményeiről kérdezem. - Informálódni fogok arról, hogyan változtatta meg a város a dorozsmai cigánysoron az életkörülményeket. Az épületek felújítása, csatornázás, szemétszállítás, a buszjárat kiterjesztése szükséges, ha nem akarják, hogy itt véglegesen cigánygettó alakuljon ki.

Újszászi Ilona

MA

FŐZŐCSKE - francia saláták készítése, 14.30-16 óráig a Százszorszép Gyermekházban. Az érdeklődők vigyének magukkal majonézt vagy sajtot. SZÍN-JÁTEKOS ILLEMTAN STÚDIO általános iskolásoknak 16, középiskolásoknak 18 órától a BBMK Belvárosi klubjában. Vezeti: Dálnoky Zsóka. AZ ALBA KLUB (Erőszak nélkül a békéért) heti találkozója 18 órakor kezdődik az ifjúsági házban. KOZMO ARKÁNUM KLUB 18 órától a Juhász Gyula Művelődési Központban (Vörösmarty u. 5.). A téma: A

DM

PROGRAMAJÁNLAT

helyes életmód irányelvei. Klubvezető: Benárik Ádám asztrológus. SASFÉSZEK ROCK AND ROLL KLUB (keddenként is) 19-21 órától a JGYMK-ban. KIÁLLÍTÁSOK „...kik érted haltak szent világszabadság!” - az Aradi Megyei Múzeumban őrzött 1848-49-es relikviákból rendezett kiállítás a Móra Ferenc Múzeumban. Szathmáry Gyöngyi szobrász és „Kinek art”: fiatal szegedi képzőművészek kollektív

tárlata a Horváth Mihály utcai Képtárban. Amerika, új világ (Amerika felfedezésének 500. évfordulójára) és Baross Gábor emlékkiállítás a Fekete-házban. Krúdytól Kaffkáiig - Kass János bélyegei a Kass Galériában. Mózer Gyula bábkiállítása a Százszorszép Gyermekházban.

HOLNAP

A FRANCIA HÉT a Százszorszép Gyermekházban:

14.30-16 óráig - Látogatóban Molire világában - találkozás Tartuffe-l.

SCHMIDT ANDREA fotókiállítását 17 órakor nyitja meg Dlusztus Imre, a Délmagyarország főszerkesztője az ifjúsági házban. Megtekinthető január 30-áig, a ház nyitvatartási idejében.

LÁTOGATÁS A MUMI VÖLGYBEN címmel Freisinger Judit, a British Council könyvtárosa diavetítéses előadást tart 17 órakor a város háza földszinti klubjában - a Magyar-Finn Baráti Kör rendezvényén.

AD AND D KLUB középiskolásoknak 18 órától a BBMK Belvárosi klubjában.

MA

KÖZÉLETI NAPLÓ

MA

KIRÁLY ZOLTÁN országgyűlési képviselő, a Szociáldemokrata Néppárt vezető ügyvivője tájékoztatót tart az SZZNP célkitűzéseiről és várja a szegedi alapszervezet megalapítása iránt érdeklődő polgárokat 15-től 17 óráig az Eszperantó utca 3-5. szám alatt, a szakszervezeti székház földszinti tanácstermében. DR. TICHY-RÁCS CSA-BA, a 14-es választókerület

képviselője 17-18 óráig fogadóórát tart a Rákóczi utca 11. szám alatt.

HOLNAP

DR. EKE KÁROLY országgyűlési képviselő 8-12 óra között Csongrádon, 14-15 óráig Felgyőn, 16-17 óráig Bokrosra tart fogadóórát a község-, illetve városházán. AZ MDF székházban (Római krt. 31.) 17 órától dr. Kiss Lajos jogi tanácsadást tart.